IV 05117 III 02

SYBA, BCom BSc

3/4/23 NCC

Time:-2:30 hrs. Note:- 1.All questions are compulsory. Total Marks:-75

2.Figures to the right indicate full marks.

Q.1. A State the following sentences are true or fualse (any eight). 08

1 In a district, District Magistrate is the controller of Civil Defence.
2 Only to give the bribe is an offence but not to take it.
3 Consuming tobacco is not a drug abuse.
4 Regular work out is important for good health
5 Salami shastra activity is completed in two steps.
6 For examine arms, rifles are hold with butt at hip and barrel in front at 45° .
7 For group shooting maximum distance between any two rounds in inches is the group.
8 For finding own position map setting is not required.
9 Holding a rifle above head parallel to ground and moving up and down is a signal for enemy seen.
10 Open order is start with right foot.

B Fill in the blanks and rewrite the sentences (any seven). 07

1 Fire can be exstinguished by segregation of fire and ----------from a room on fire.
a) fuel b)water c) sand
2 Female foeticide is a social ----------.
a)evil b) tradition c) offence
3 Salami shastra is offfered to officer --------- .
a) above Lt rank b) below major rank c)of major and above rank.
4 Human body has ------ no of bones.
a)208 b) 207 c)206
5 Be in attention followed by one step ahead and a salute is a procedure of ---.
a) visarjan b) falling out c) open order
6 In LMG firing target, lying firers ---------- and LMG remain in stright line.
a) left side, b) right side c) body.
7 ---------- is hiding one self with the natural things or feaatures.
a) Camouflage b) concealment d) silhoutee
8 There are -------- types of norths.
a) two b) three c) four
9 Malaria is spread by ----------.
a) mosquitoes b) sand fly c) ticks
10 --------- is a natural calamity.
a) accident b) collapse of building c) cyclone

Q.2. A Explain how NCC cadet can provide assistance to civil authority in flood. 8

B What is civil defence? Explain the various civil defence measure with suitable example . 7

OR

A How eradication of a social evil like dowry from society be carried out? 8

B Explain the role of NCC cadet to preach against the corruption in society. 7

Q.3. A How one can maintain personal hygiene to become healthy. 8

B Explain the order and execution of salami shastra. 7

OR

A What are communicable diseases? Give its classification and explain in brief prevention of any one from spreading to healthy person. 8

B Explain sizing and forming of a Squad for drill. 7

Q.4. A Write note on range procedure and safety precautions at short range. 8

B How trigger control is achieved? Explain the exercises for trigger control. 7

OR

A Describe a sequence of firing a shot. 8

B State the principles of firing. Explain in brief procedure at short range. 7

Q.5. Answer the following questions (any three). 15

1 What is map? Explain setting of a map.

2 Describe a procedure for finding own position.

3 What are the methods of description and indication of difficult target? Explain any one with suitable example.

4 What are field signals? State their types and explain any two signals.

5 What is camouflage and concealment? State the precautions to be taken during camouflage.

सूचना – १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २) उजवीकडील अंक पूर्णगुण दर्शवितात.

वेळ-- २.३० तास एकूण गुण--७५

प्र.१ अ खालील विधाने चुक कि बरोबर लिहा. (कोणतेही आठ) ८

१ जिल्हयामध्ये जिल्हाधिकारी नागरी सुरक्षा विभागाचे नियंत्रक असतात.

२ फक्त लाच घेणे गुन्हा आहे पण देणे नाही.

३ तंबाखू खाणे हा अम्मली पदार्थ सेवनाचा प्रकार नाही.

४ नियमित व्यायाम हा चांगल्या आरोग्यासाठी महत्वाचा आहे.

५ सलामी शस्त्र कार्यवाही दोन भागात पूर्ण होते.

६ निरीक्षण के किए जाचशस्त्र मध्ये रायफल अशा स्थितीत पकडल्या जातात जेव्हा रायफळचा बट कमरेजवळ तर बॅरल समोर ४५° अशांत असते.

७ ग्रुप शुटींगसाठी कोणत्याही दोन राऊडस मधील इंचामध्ये मोजलेले जास्तीत जास्त अंतर म्हणजे ग्रुप.

८ नकाशात स्वस्थान शोधण्यासाठी नकाशा सेट करणे गरजेचे नाही.

९ डोक्याच्यावर जमीनीला समांतर धरलेली रायफल व ती खालीवर करणे हा शत्रु दिसल्याचा संकेत आहे.

१० खुली लाईन चलची सुरूवात उजव्या पायाने होते.

प्र.१ ब गाळलेल्या जागा भरा व विधाने पुन्हा लिहा (कोणतेही सात). ७

१ आग लागलेल्या ठिकाणी आग आणि———यांना वेगळेवेगळे करून आग विझविली जाऊ शकते.

अ) इंधन ब) पाणी क) वाळू

२ स्त्री भ्रुण हत्या ही सामाजिक ——— आहे.

अ) कुप्रथा ब) प्रथा क) गुन्हा

३ सलामी शस्त्रने —— अधिकारी यांना सन्मान दिला जातो.

अ) लेफ्टनंट रॅक पेक्षा वरीष्ठ ब) मेजर रॅक पेक्षा कनिष्ठ क) मेजर आणि वरीष्ठ रॅकचे

४ मानवी शरीरात —— हाडे असतात.

अ) २०८ ब) २०७ क) २०६

५ सावधान स्थितीत येऊन एक पाऊल पुढे टाकणे व सॅल्युट करणे ही —— ची कृति आहे.

अ) विसर्जन ब) बाहेर पडणे क) खुली लाईन चल

६ एलएमजी ने फायरींग करताना, टारगेट, जमीनीशी समांतर पडलेल्या स्थितीतील फायररची —— आणि एलएमजी एका सरळ रेषेत असतात.

अ) डावी बाजू ब) उजवी बाजू क) पूर्ण बॉडी

७ ——— म्हणजे निसर्गातील काही गोष्टी किंवा नैसर्गिक संरचना यांच्या मागे स्वत:ला लपविणे होय.

अ) छलावरण ब) दडविणे क) छायचित्र

८ उत्तर दिशाचे ----- प्रकार आहेत.

अ) दोन ब) तीन क) चार

९ मलेरीया ------मुळे फैलावतो.

अ) डास ब) वाळूवरील माशी क) पिसू

१० ------ ही नैसर्गिक आपत्ती आहे.

अ) अपघात ब) इमारत कोसळणे क) चक्रीवादळ

प्र.२ अ) पूरपरिस्थितीतील नागरी अधिकारी यांना एनसीसी छात्र कश्या प्रकारे सहाय्य उपलब्ध करून देऊ शकतात? स्पष्ट करा. ८

ब) नागरी सुरक्षा म्हणजे काय? विविध नागरी सुरक्षा उपाय योग्य उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. ७

किंवा

अ) समाजामधून हुंडा घेण्याची कुप्रथा कशी बंद करता येईल. ८

ब) समाजामध्ये भ्रष्टाचारविरोधी प्रचार करण्याची एनसीसी छात्रांची भूमिका स्पष्ट करा. ७

प्र.३ अ) पुढे सुदृढ व आरोग्य संपन्न होण्यासाठी एखादी व्यक्ति वैयक्तिक आरोग्याची काळजी कशी घेऊ शकते. ८

ब) सलामी शस्त्र करण्यासाठी आदेश व कार्यवाही स्पष्ट करा. ७

किंवा

अ) संसर्गजन्य रोग म्हणजे काय? त्यांचे वर्गीकरण देऊन त्यापैकी कोणताही एक रोग आरोग्य संपन्न माणसापर्यत प्रसार होण्यापासून कसा रोखता येईल स्पष्ट करा. ८

ब) ड्रीलसाठी स्क्वाडचे सायझींग व फॉर्मिंग कसे करतात स्पष्ट करा. ७

प्र.४ अ) 'शॉर्ट रेंजवरील नेमबाजीची कृति व सुरक्षेची दक्षता' यावर टिप लिहा. ८

ब) ट्रीगर नियंत्रण कसे साध्य केले जाते? त्यासाठीचे सराव स्पष्ट करा. ७

किंवा

अ) रायफल मधून एक राऊंड फायर करण्याच्या कृतिचा योग्य क्रम लिहा. ८

ब) फायरींगची तत्वे लिहा. शॉर्ट रेंजवरील कृति थोडक्यात लिहा. ७

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही तिन) १५

१ नकाशा म्हणजे काय? नकाशा सेटींग स्पष्ट करा.

२ नकाशात स्वस्थान शोधण्याच्या कृतिचे वर्णन करा.

३ कठीण टारगेट दाखवणे व वर्णन करण्याच्या पध्दतीचे वर्णन एक उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.

४ क्षेत्रिय संकेत म्हणजे काय? त्यांचे प्रकार लिहा व कोणतेही दोन स्पष्ट करा.

५ छलावरण व दडवणे म्हणजे काय? छलावरणामध्ये घ्यावयाची दक्षता लिहा.

30

IV 05131 III 60

Marks: 75
Time: 2 H.30 mins.
Note: All questions are necessary. Choice is available within the question

Q1. FILL IN THE BLANKS (Answer any 8) (8)

1. Change is _____ and intrinsic.
(Continuous, extrinsic, breaks,none of the above)

2. Cultural change requires people to change their _____.
(Attitude, personality, behaviors, all of the above)
3. Change management requires_____ approach.
(Systematic, haphazard, chronological, none of the above)

4. _____ is created through the merger in the organisation formed to solve specific problems.
(Family group, diagnostic group, specialgroup, all of the above)

5. The manager of an organization is a change_____.
(Agent, implementer, worker, none of the above.)

6. Culture could prevent company from _____.
(Adopting, adapting, changing, none of the above)

7. Change is both an_____and personal journeys.
(Institutional, cultural, attitudinal, all of the above)

8. The first step in the intervention process is to gather data through_____.
(Questionnaires or interviews, survey, telephonic calls, none of the above)

9._____ analysis technique is used to clarify the role expectation.
(Role, data, tool, none of the above)

10. Cultural _____is to assess the degree to which the planned change fits in the culture.
(Risk, management, assessment, none of the above)

Q2. State whether the following statements are true or false. (Answer any 7) (7)

1. The change that takes place due to external factors is termed as happened changed.
2. Change in organization's management style is referred to as incremental change.
3. The six-box model could be used as a strategic tool to overcome resistance to change.
4. A good understanding may result in anxiety about the consequences of change.
5. Change is the coping process of moving from one present state to a desired state.
6. Firmbehavior of the employees will maximize support and limit resistance to change.
7. Operational changes include bringing in new technology, re-engineering the work processes, quality management etc.
8. Change which involves the greater part of the organisation is referred to as total change.
9. Information related to change should be really accessible, factual and accurate.
10. Team building focuses on building and maintaining effective interpersonal relationships.

Q2.Amswe the following

A. Explain the sources of individual resistance to change. (8)

B. Explain the importance of change. (7)

OR

C. What are the most critical imperatives of change? (8)

D. Explain the causes of change. (7)

Q3.Answer the following

A. Describe the merits and demerits of the action research Model. (8)

B.Define the term change. Explain its principles. (7)

OR

C. Explain the importance of change in orgnisations. (8)

D. Elucidate the strategies to minimize resistance to change. (7)

Q4.Answer the following

A. Discuss in detail the steps for OD intervention. (8)

B. Explain the stress management programs. (7)

OR

C. What are the role and functions of a change agent? (8)

D. Discuss the behavior Modification Model. (7)

Q.5 Short Notes. (Answer any three) (15)

1. Strategic Interventions.
2. Team change.
3. Sensitivity Training.
4. Principles of change management.
5. Levels of corporate culture.

Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 **A** **Fill in the blanks using correct alternative.(Any Ten)** **10**

a. The Auditor's Report gives an opinion about _____ of the financial statements.
i. True and Fair View ii. True and Correct View
iii. Correctness iv. Appropriateness

b. Audit Programme is prepared by the _____.
i. Auditor ii. Client
iii. Accountant iv. Manager

c. Internal Check is _____.
i. Objective ii. Comparative analysis
iii. Subjective iv. Part of Test Audit

d. Verification of assets also includes their _____.
i. Rectification ii. Valuation
iii. Vouching iv. Profit

e. _____ implies studying important ratios and trends and investigation into the unusual fluctuation.
i. Enquiry ii. Computation
iii. Analytical review iv. Inspection

f. Preliminary Expenses is _____ asset.
i. Tangible ii. Intangible
iii. Current iv. Fictitious

g. Inventory is valued at _____.
i. Cost ii. Market Value
iii. Cost or Market Value whichever is less iv. Realizable value

h. Amount deposited into bank is vouched on the basis of _____.
i. Cash book ii. Cheque book
iii. Receipt iv. Counterfoil of pay in slip and bank statement

i. _____ is related with Audit Working Papers.
i. SA 300 ii. SA 230
iii. SA 315 iv. SA 215

j. In audit sampling, _____vouchers are checked
i. All ii. only selected
iii. last year iv. cancelled

k. Internal reports include _____.
i. Annual report ii. Trade journal
iii. Web sites iv. Publications of professional bodies

l. _____ authorization is necessary for theissue of debentures.
i. SBI ii. Companies Act 2013
iii. Companies Act 1956 iv. SEBI

B **State whether the following statements are true or false. (Any Ten)** **10**

a. An auditor should act like a bloodhound and not a watchdog.
b. Test checking involves checking of all the transactions in the books of original entry.
c. An Audit Programme must be fixed.
d. There is no risk involved in audit sampling.
e. Copy Right is a current asset.
f. Credit sales are vouched on the basis of Cash Memo.
g. An internal control system is designed and established by the auditor.
h. A sale of ₹ 10,000 to X was entered as a sale to Y. This is an example of Error of Omission.
i. Statutory Audit is voluntary.
j. External Auditor may be an employee of the company.

Q.2	A	What are the duties of auditor regarding Secret Reserves?	**10**
	B	What are the advantages of Audit?	**10**
		OR	
Q.2	C	What are the advantages and disadvantages of Interim Audit?	**20**
Q.3	A	Explain the importance of Audit Note Book.	**10**
	B	What are the disadvantages of an Audit Programme?	**10**
		OR	
Q.3	C	What factors are to be considered by an auditor while developing an Audit Plan?	**10**
	D	What is mean by Audit Working Paper? Explain its functions.	**10**
Q.4	A	What points should be considered while framing a system of Internal Controls or Internal Check?	**20**
		OR	
Q.4	B	How would you verify "Secured Loan"?	**10**
	C	How would you vouch "Rent Received"?	**10**
Q.5	**A**	What is mean by Routine Checking? Discuss advantages and disadvantages of Routine Checking.	**10**
	B	What is Internal Audit? Explain the objectives of Internal Audit	**10**
		OR	
Q.5		**Write short notes.(Any four)**	**20**
	a.	Financial Statements and its users	
	b.	Verification	
	c.	Non-Statutory Audit	
	d.	Evaluation of Internal Audit Functions	
	e.	Audit Sampling	
	f.	Balance Sheet Audit	

गुण:- १००

वेळ: 3 तास.

Instructions: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र १ A योग्य पर्यायी वापरुन रिक्त जागा भरा. (कोणतेही दहा) १०

a. लेखापरीक्षकाचा अहवाल आर्थिक स्टेटमेंट्सच्या _____ बद्दल एक मत देतो.
   i. खरे आणि योग्य दृश्य
   ii. खरे आणि अचूक दृश्य
   iii. अचूकपणा
   iv. योग्यपणा

b. लेखापरीक्षण कार्यक्रम _____ द्वारे तयार केला जातो.
   i. लेखापरीक्षक
   ii. अशील
   iii. लेखापाल
   iv. व्यवस्थापक

c. अंतर्गत तपासणी _____ आहे.
   i. उद्दिष्टवादी
   ii. तुलनात्मक विश्लेषण
   iii. व्यक्तिनिष्ठ
   iv. चाचणी हिशेब तपासणीचा भाग

d. मालमत्तेच्या सत्यापनामध्ये त्यांचे _____ देखील समाविष्ट आहे.
   i. सुधारणा
   ii. मूल्यांकन
   iii. आश्वासन देणे
   iv. नफा

e. _____ म्हणजे महत्त्वाच्या गुणोत्तरांचा आणि कलाचा अभ्यास करणे तसेच असामान्य चढ-उतारांची तपासणी करणे होय.
   i. चौकशी
   ii. गणना
   iii. विश्लेषणात्मक पुनरावलोकन
   iv. तपासणी

f. प्राथमिक खर्च _____ मालमत्ता आहे.
   i. मूर्त
   ii. अमूर्त
   iii. चालू
   iv. काल्पनिक

g. शिल्लक मालमत्तेचे मूल्य _____प्रमाणे आहे
   i. खर्च
   ii. बाजार भाव
   iii. किंमत किंवा बाजार मूल्य यापैकी जे कमी असेल ते
   iv. प्राप्त करण्यायोग्य मूल्य

h. बँकेत जमा केलेली रक्कम _____ च्या आधारे निश्चित केली जाते.
   i. रोख पुस्तक
   ii. चेक बुक
   iii. पावती
   iv. पैसे भरल्याची पावतीची प्रत आणि बँक स्टेटमेंट

i. _____ हे हिशेब तपासणी कागदपत्राशी संबंधित आहे.
   i. एस ए ३००
   ii. एस ए २३०
   iii. एस ए ३१५
   iv. एस ए २१५

j. हिशेब तपासणी नमुन्यामध्ये, _____ व्हाउचर तपासले जातात
   i. सर्व
   ii. फक्त निवडलेले
   iii. गेल्या वर्षीचे
   iv. रद्द केलेले

k. अंतर्गत अहवालांमध्ये _____ यांचा समावेश होतो.
   i. वार्षिक अहवाल
   ii. व्यापार नियतकालीक
   iii. वेब साइट्स
   iv. व्यावसायिक संस्थांचे प्रकाशन

l. डिबेंन्चर्स जारी करण्यासाठी _____ ची अधिकृत संपत्ति आवश्यक असते.
   i. एस बी आय
   ii. कंपनी कायदा २०१३

प्र १	B	खालील विधाने चूक की बरोबर आहेत हे लिहा. (कोणतेही दहा)	१०
	a.	ऑडिटरने वॉचडॉग नव्हे तर रक्तपिपासू प्राणी(ब्लडहाउंड) सारखे काम केले पाहिजे.	
	b.	चाचणी तपासणीमध्ये मूळ नोंदीतील सर्व व्यवहारांची तपासणी करणे समाविष्ट असते.	
	c.	ऑडिट कार्यक्रमाचे निश्चित नियोजनअसणे आवश्यक आहे.	
	d.	हिशेब तपासणी नमून्यामध्ये कोणताही धोका नाही.	
	e.	कॉपी राईट ही चालू मालमत्ता आहे.	
	f.	रोख विक्री चलनाच्या आधारे उधार विक्रीची खात्री दिली जाते.	
	g.	अंतर्गत नियंत्रण प्रणाली हिशेबतपासणीसाद्वारे रेखितआणि स्थापित केली जाते.	
	h.	क्ष ला ₹ १०,००० ची विक्री केली त्याची नोंद य ला विक्री केली असे प्रविष्ट झाले आहे. हे विसर चुकीचे उदाहरण आहे.	
	i.	वैधानिक लेखापरीक्षण ऐच्छिक आहे.	
	j.	बाह्य हिशेबातपासणीस कंपनीचा कर्मचारी असू शकतो.	
	k.	प्रमाणन मालमत्ता आणि दायित्वांशी संबंधित असते.	
	l.	अंतिम लेखापरीक्षण वर्षभर केले जाते.	
प्र २	A	गुप्त राखीव निधीबाबत लेखापरीक्षकाची कर्तव्ये काय आहेत?	१०
	B	लेखापरीक्षणाचे फायदे लिहा.	१०
		किंवा	
प्र २	C	मध्यवधी हिशेब तपासणीचे फायदे आणि तोटे काय आहेत?	२०
प्र ३	A	हिशेब तपासणी नोंदवहीचे महत्त्व स्पष्ट करा.	१०
	B	हिशेब तपासणी कार्यक्रमाचे तोटे काय आहेत?	१०
		किंवा	
प्र ३	C	हिशेब तपासणीनियोजन करत असताना हिशेब तपासनिसाने कोणते घटक विचारात घेतले पाहिजेत?	१०
	D	हिशेबतपासणी कागदपत्र म्हणजे काय? हिशेबतपासणी कागदपत्राची मुख्य कार्य स्पष्ट करा.	१०
प्र ४	A	अंतर्गत नियंत्रण किंवा अंतर्गत तपासणी प्रणाली तयार करताना हिशेब तपासनीसाने कोणते मुद्दे विचारात घेतले पाहिजेत?	२०
		किंवा	
प्र ४	B	टीप लिहा: घेतलेल्या कर्जाचे सत्यापन.	१०
	C	टीप लिहा: "भाडे मिळाले "याचे प्रमाणन.	१०
प्र ५	A	नियमित तपासणी म्हणजे काय ?नियमित तपासणीचे फायदे आणि तोटे याबद्दल चर्चा करा.	१०
	B	अंतर्गत लेखापरीक्षण म्हणजे काय ?अंतर्गत लेखापरीक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.	१०
		किंवा	
प्र ५		टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)	२०
	a.	आर्थिक पत्रके आणि त्याचे वापरकर्ते	
	b.	सत्यापन	
	c.	अनियमक हिशेबतपासणी	
	d.	अंतर्गत हिशेब तपासणी कार्यांचे मूल्यमापन	
	e.	हिशेब तपासणीचा नमूना	
	f.	ताळेबंद हिशेबतपासणी	

W 05131 III 55

Time – 3 Hours
Marks - 100

Note – 1) All the questions are compulsory.
2) Figures to the right indicates full marks.

Q.1A **State whether following sentence are True or False. (Any 10)** **(10)**

1 Service marketing mix involves 4 P's.
2 Consumer buying and organizational buying are influenced by the same factors.
3 Rural consumers are not influenced by urban lifestyle.
4 The marketing communication budget decision is not influenced by competitor's policy.
5 Services ownership can be transferred.
6 Buying behaviuor for indusrial goods and consumer goods are not same.
7 Attitude is an important component of psychological environment.
8 The social media can create unity among the decentralized employees of the firm.
9 Environmental factors can not affect the promotion mix.
10 In Direct Marketing channel, manufacture sells goods to final consumer with the help of intermediaries.
11 Consumer behaviour gets influenced by its customs and traditions.
12 TATA SWATCH is an example of rural marketing.

Q.1B **Match the pairs. (Any 10)** **(10)**

A Column	**B Column**
1) Spam Filters	a) Not owner
2) Online Retailer	b) Financial aids
3) Marketing communication	c) Place
4) Social networking sites	d) Service marketing mix
5) Environmental factor	e) Cannot be stored
6) Personal factor	f) Inconsistent
7) Services	g) Physical
8) Perishable	h) Demand and supply
9) Process	i) Product
10) Marketing mix	j) Koekemoer and Bird
11) Sponsorship	k) zovi.com
12) Agent	l) E- Marketing

Q.2A Explain briefly the factors affecting channel decision. **(15)**

OR

Q.2B What is Middleman? Explain types of middlemen. **(15)**

Q.3A What is Social Media? Explain the role of Social Media in marketing Communication. **(15)**

OR

Q.3 B Describe the various elements of the promotion mix. **(07)**
Q.3 C Explain the steps in Designing a marketing communication program. **(08)**

Q.4A What are the factors affecting Consumer Behaviour? **(15)**

OR

Q.4 B Explain the steps in an organizational purchase decision process. **(08)**
Q.4 C Distinguish between Consumer Buying and Organizational Buying. **(07)**

Q.5A Explain the features and challenges of Rural marketing. **(15)**

OR

Q.5B Explain the marketing mix for services. **(07)**
Q.5C Define service. Explain its features. **(08)**

Q.6A	Explain the demerits of e- Marketing.	**(10)**
Q.6 B	What are the factors affecting promotion mix decision?	**(10)**

OR

Q.6C	**Write notes on the following. (Any4)**	**(20)**
1	Components of Logistics.	
2	Objectives of promotion and marketing communication.	
3	Factors affecting organizational buyer behaviour.	
4	Strategies to cope with the challenges of rural marketing.	
5	Online retailing in India.	
6	Factors responsible to the growth of rural markets in India.	

V 051 31 III 55

वेळ : 3 तास **गुण : 100**

सुचना : सर्व प्रश्न अनिर्वाय आहेत.

उजवी कडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र १ अ खालील विधाने चुक किंवा बरोबर ते सांगा. **(१०)**

१. सेवा विपणन मिश्र मध्ये 4 P चा समावेश होतो.
२. ग्राहक खरेदी आणि संघटनात्मक खरेदी एकसमान घटकांद्वारे प्रभावित होतात.
३. ग्रामीण ग्राहक, शहरी जीवनशैली मुळे प्रभावित होत नाहीत.
४. विपणन संदेशवहन अंदाजपत्रक निर्णय स्पर्धकांच्या धोरणामुळे प्रभावित होत नाही.
५. सेवेचा मालकी हक्क हस्तांतरित करता येतो.
६. औद्योगिक माल आणि ग्राहक माल यांची खरेदी वर्तवणूक समान नसते.
७. वृत्ती हा मानसिक पर्यावरणाचा महत्वाचा घटक आहे.
८. सामाजिक माध्यमे कंपनीच्या विकेंद्रित कर्मचाऱ्यांमध्ये ऐक्य निर्माण करु शकते.
९. पर्यावरणीय घटक वृद्धी मिश्रला प्रभावित करू शकत नाही.
१०. प्रत्यक्ष विपणन माध्यमामध्ये, उत्पादक वस्तु मध्यस्थानांच्या मदतीने अंतिम ग्राहकापर्यंत विकतो.
११. ग्राहक वर्तवणूक त्यांच्या रूढी आणि परंपरामुळे प्रभावित होतो.
१२. टाटा स्वछ हे ग्रामीण विपणनाचे उदाहरण आहे

प्र १ ब जोड्या लावा. (कोणत्याही १०) **(१०)**

अ विभाग	**ब विभाग**
१. स्पॅम फिल्टस	अ) मालक नव्हे
२. ऑनलाइन किरकोळ विक्रेता	ब) आर्थिक सहाय्य
३. विपणन संदेशवहन	क) स्थान
४. सामाजिक नेटवर्किंग साईट्स	ड) सेवा विपणन मिश्र
५. पर्यावरणीय घटक	ई) साठवणूक अशक्य
६. वैयक्तिक घटक	फ) अस्थिर
७. सेवा	ग) भौतिक
८. नाशवंत	ह) मागणी आणि पुरवठा
९. प्रक्रिया	ए) वस्तु
१०. विपणन मिश्र	ज) कोईकेमोईर आणि बोर्ड
११. प्रयोजकता	क) झोव्ही – कॉम
१२. मध्यस्थ	ल) ई- विपणन

प्र २ अ वितरण माध्यमे निर्णयावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा (१५)

किंवा

प्र २ ब मध्यस्थ म्हणजे काय? मध्यस्थांचे प्रकार स्पष्ट करा. (१५)

प्र ३ अ सामाजिक माध्यमे म्हणजे काय ? विपणन संदेशवहनातील सामाजिक माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा (१५)

किंवा

प्र ३ ब वृद्धी मिश्राचे विविध घटकांचे वर्णन करा. (०७)

प्र ३ क विपणन संदेशवहन कार्यक्रमातील रचनेच्या पायऱ्या स्पष्ट करा. (०८)

प्र ४ अ ग्राहक वर्तणावर परिणाम करणारे घटक कोणते आहेत ? (१५)

किंवा

प्र ४ ब संघटनात्मक खरेदी निर्णय प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा. (०८)

प्र ४ क ग्राहक खरेदी आणि संघटनात्मक खरेदी यातील फरक स्पष्ट करा. (०७)

प्र ५ अ ग्रामीण विपणनाची वैशिष्टे आणि आव्हाने स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र ५ ब सेवांचे विपणन मिश्र स्पष्ट करा. (०७)

प्र ५ क सेवेची व्याख्या द्या. त्यांची वैशिष्टे स्पष्ट करा. (०८)

प्र ६ अ ई-विपणनाचे तोटे स्पष्ट करा. (१०)

प्र ६ ब वृद्धी मिश्र निर्णयावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. (१०)

किंवा

प्र ६ क टीपा लिहा. (कोणत्याही ४) (२०)

१ लॉजिस्टिकचे घटक

२ वृद्धी आणि विपणन संदेशवहनाची उद्दिष्टये

३ संघटनात्मक खरेदी वर्तवणूकी वरील परिणाम करणारे घटक

४ ग्रामीण विपणनाची आव्हाने पेलण्यासाठी व्यूहरचना

५ भारतातील ऑनलाइन किरकोळ व्यापार

६ भारतातील ग्रामीण विपणन वृद्धीस जबाबदार घटक

[Time 3 Hours] IV 05128 III. 43 [Marks- 100]

NB 1) All questions are compulsory

2) Figures to right indicate full marks

3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1 A) Choose the right answer from the given options and rewrite the statements. 10

1) --------- are administrative functions of co-operative department.

a) audit b) supervision c) both A and B d) none of the above

2) The Maharashtra state co-operative societies act was passed in the year-------

a) 1960 b)1961 c)1962 d)1963

3) In India co-operative sector is remain under ---------government.

a) local b)state c) A and B d) none of the above

4) ---------- provides long term credit facilities to co-operative societies.

a)NABARD b) Commercial banks c) RBI d) All of the above

5) In India RBI was established in the year ---------.

a) 1931 b) 1932 c) 1933 d) 1934

6) A D Gorwala committee was established by ---------- government.

a) local b) state c) central d) none of the above

7) ---------- are known as leader of co-operative sector in Maharashtra.

a)D G Karve b)G K Gokhale c) A and B) d) none of the above

8) New economic policy 1991was announced by ---------- government.

a) local b) state c) central d) none of the above

9) The financial year of co-operative societies in India is ----------

a) 31st June b) 31st March c) 31st April d) none of the above

10) Indian co-operative movement is basically developed in -----.

a) rural area b) urban area c) A and B d) none of the above

B) Define the following concepts. (Any five) 10

1) Co-operative audit 2) Registrar 3) Commercial bank 4) Central bank

5) Women empowerment 6) leadership 7) Globalization 8) Privatization

Q2 Answer the following (Any two) 20

a) Discuss the process of registration of co-operative societies.
b) Explain the problems of co-operative audit
c) Explain the power/rights of co-operative registrar.

Q3 Answer the following (Any two) 20

a) Explain the role of RBI's in Indian co-operative movement.
b) Discuss the contribution of central government in co-operative movement
c) Critically evaluate the working of NABARD in Indian co-operative movement.

Q4 Answer the following (Any two) 20

a) Explain the need and importance of human resources development in co-operative sector.
b) Explain the workers participations in management of co-operative societies.
c) Explain the qualities of good leadership in co-operative societies.

Q5 Answer the following (Any two) 20

a) Explain the recent progress of co-operative movement in India.
b) Explain the impact of globalization on Indian co-operative movement.
c) Explain the measures are undertaken by government to strengthen co-operative movement in Indian.

(मराठी रूपांतर)

वेळ -३ तास गुण -१००

सूचना- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र १ अ) योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. १०

१) सहकार व्यवस्थापनाची -------- प्रशासकीय कार्ये आहेत.

अ) लेखापरीक्षण ब) पर्यवेक्षण क) अ आणि ब ड) या पैकी एकही नाही

२) महाराष्ट्र राज्य सहकार कायदा -------- वर्षा मध्ये समंत झाला आहे.

अ)१९६० ब) १९६१ क) १९६२ ड) या पैकी एकही नाही

३) भारतामध्ये सहकार क्षेत्र -------- सरकार च्या नियंत्रणा खाली असते .

अ) स्थानिक ब) राज्य क) अ आणि ब ड) या पैकी एकही नाही

४) -------- सहकारी संस्थाना दीर्घ मुदतीच्या वितीय सेवा पुरवीतात.

अ) नाबार्ड ब) व्यापारी बँक क) RBI ड) या पैकी सर्व

५) भारतामध्ये RBI ची स्थापना ---------- या वर्षी झाली.

अ) १९३१ ब) १९३२ क) १९३३ ड) १९३४

६) १९५१ मध्ये ए.डी गोरवाला समितीची स्थापना------- सरकार कडून झाली आहे.

अ) स्थानिक ब राज्य क) मध्यवर्ती ड) या पैकी एकही नाही

७) महाराष्ट्रातील ----------ना सहकार क्षेत्रातील नेते म्हणून ओळखले जाते.

अ) डी जी कर्वे ब) जी के गोखले क) अ आणि ब ड) या पैकी नाही

८) नवीन आर्थिक धोरण १९९१ची घोषणा ------ सरकारने केली .

अ) स्थानिक ब) राज्य क) अ आणि ब ड) या पैकी नाही

९) भारतामध्ये सहकार संस्थाचे आर्थिक वर्ष ---------- आहे.

अ) ३१ जून ब) ३१मार्च क) ३१ एप्रिल ड) या पैकी एकही नाही

१० भारतीय सहकार चळवळ प्राख्याने -------- भागा मध्ये विकशीत झाली

अ) गामिण ब) शहरी क)अ आणि ब ड) या पैकी एकही नाही

ब) खालील संकल्पना स्पष्टकरा . (कोणत्याही पाच)

१) सहकारी लेखापरीक्षण २) निबंधक ३) व्यापारी बँक ४) मध्यवर्ती
५) स्त्री सबलीकरण ६) नेतृत्व ७) जागतिकीकरण ८) खाजगीक

प्र.२ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा . (कोणतेही दोन)

अ) सहकारी संस्थेच्या नोदंणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) सहकारी संस्थेच्या लेखापरीक्षणाच्या समस्या स्पष्ट करा.

क) सहकारी निंबधकाचे अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा . (कोणतेही दोन)

अ) सहकार चळवळी मधील आर.बी.आय. (RBI) ची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) सहकार चळवळी मधील मध्यवर्ती सरकारचे योगदान स्पष्ट करा.

क) सहकार चळवळी मधील नाबार्डची कार्याचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा . (कोणतेही दोन)

अ) सहकार क्षेत्रामधील मानवी संसाधंन विकासाची गरज व महत्व स्पष्ट कर

ब) सहकारी संस्थाच्या व्यवस्थापनातील कामगाराचा सहभाग स्पष्ट करा.

क) सहकार संस्थामधील चांगल्या नेतृत्वाचे गुण स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा . (कोणतेही दोन)

अ) भारतातील सहकार चळवळीची अलीकडील प्रगती स्पष्ट करा.

ब) भारतीय सहकार चळवळीवरील जागतीकीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

क) भारतीय सहकार चळवळ बळकट करण्यासाठी सरकारकडून करण्यात उपाययोजना स्पष्ट करा.

******

पैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे दया.
क्षकाची व्याख्या दया आणि लेखापरीक्षकांच्या नेमणुक प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण दया.
कांच्या विविध प्रकारांवर तपशीलवार लिहा.
व्यवस्थापनेतील मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याची भूमिका व कर्तव्ये स्पष्ट करा.
पैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे दया.
मंडळाच्या सभेपूर्वी, सभेमध्ये आणि सभेनंतरची सचिवाची कर्तव्ये स्पष्ट करा.
ी व्याख्या दया. प्रस्तावाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
अध्यक्षाची भुमिका, कर्तव्ये व अधिकार काय आहेत?
ैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे दया.
णाची व्याख्या दया. अमूर्तीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
या ऑनलाईन व्यापाराचे फायदे व तोटे सांगा.
प्रतिभूती म्हणजे काय? सूचीबद्ध प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा.
की कोणत्याही दोहोंची उत्तरे दया.
यदा, २०१३ नुसार कंपनी अहवालाचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
भांश जाहीर करणे व देय करणे या संदर्भात कंपनी सचिवाची कर्तव्ये काय आहेत?
क तयार करा – वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना आणि कार्यक्रमपत्रिका.
. (कोणत्याही चार)
काची कर्तव्ये
विसर्जनशी संबंधित प्रक्रिया
विविध प्रकार

साधारण सभेपूर्वीचे संचालक मंडळाच्या सभेचा इतिवृत्ताचे नमुनापत्रक

१५
१५
१५
१५
२०

IV 051 28 III 42

Time: 3 Hours **Marks: 100**

N.B. 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) Fill in the blanks with appropriate word given in the bracket: (Any 10) **10**

1. A _____ is a member of a company's Board of directors who is not part of the executive team.
   (Non executive director/ executive director/additional director)
2. The first auditor of all types of companies, except Government Company, shall be appointed by _____within 30days from the date of registration of the company.
   (Board of Directors/ shareholders/ Government)
3. Maximum _____ directors can be appointed in any company.
   (15 / 10 / 5)
4. The supreme executive authority controlling the management and affairs of a company lies in the hands of _____of the company.
   (Company secretary/ directors/solicitors)
5. ____ acts as a liaison officer between the board and management of the company.
   (Registrar / CEO / Company secretary)
6. In _____method of voting, members divide themselves into two blocks –one in favour of the proposal and another against it.
   (Show of hands/ voice/ division)
7. Minimum _____ director/ directors are required in One Person Company.
   (One / Two / Three)
8. _____motion meant for expressing objection or complaint by a member against the speech made by another.
   (Ordinary/ point of order/ formal)
9. Proxy can vote only if _____ method is adopted.
   (Voting by poll / voting by voice / voting by division)
10. _____ is a key index which is used to keep track of the important or the most traded stocks in BSE.
    (SENSEX/ BOSS/BOLT)
11. _____Report must give true and fair view of the financial position of the company after examining its accounts.
    (Director / Audit / Corporate governance)
12. The rate of final dividend is recommended by the _____.
    (Registrar / Board of directors / manager)

Q1) b) State whether the following statements are true or false: (Any 10) **10**

1) A director shall involve himself in those matters of company in which he may have a direct or indirect interest.
2) Every director shall be appointed by the company in extra ordinary general meeting.
3) It is voluntary for every company, to prepare Directors Report.

4) IPO is first time selling of securities.
5) An auditor of a holding company shall have no access to the books of all its subsidiary companies.
6) BOLT was introduced in March, 1995.
7) Special resolution is required for alteration of memorandum of association.
8) Company meetings must be convened and held according to the provisions of the Companies Act,2013
9) There is no need to consider provisions in the MOA and AOA before applying for listing of securities.
10) Corporate governance does not aim to improve the company's image, efficiency, effectiveness and social responsibility.
11) In winding up of a company, management of companies affairs are taken out its directors' hand.
12) Ordinary resolution requires $3/4^{th}$ majority of votes of members.

Q2) Answer Any Two of the following: **15**

a) Define Auditor and describe procedure for appointment of auditor.
b) Elaborate different types of directors.
c) Explain the role and duties of CEO in company management.

Q3) Answer Any Two of the following: **15**

a) Explain secretarial duties before, during and after Board Meeting.
b) Define motion. Explain various types of motion.
c) What are the role, powers and duties of a chairman?

Q4) Answer Any Two of the following: **15**

a) Define dematerialization and explain the procedure of dematerialization.
b) List out the advantages and disadvantages of online trading.
c) What is listing of securities? Describe listing procedure in detail.

Q5) Answer Any Two of the following: **15**

a) Elaborate different types of company reports under Companies Act, 2013.
b) What are the secretarial duties with regard to declaration and payment of final dividend?
c) Give the specimen of Notice and Agenda of Annual General Meeting.

Q6) Write notes on: (Any Four) **20**

a) Duties of Auditor
b) Procedure for winding up of a company
c) Methods of voting
d) BOLT
e) Proxy
f) Specimen of Minutes of Board meeting prior to Annual General Meeting

वेळ – ३ तास

IV 05128 III 42

सूचना – १)सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२)उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र. १ अ) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. (कोणत्याही दहा)

१) ——— हा कंपनीच्या संचालक मंडळाचा सदस्य असतो जो कार्यकारी संघाचा भाग नसतो.
(अकार्यकारी संचालक, कार्यकारी संचालक, अतिरिक्त संचालक)

२) सरकारी कंपनी वगळता सर्व प्रकारच्या कंपन्यांचे पहिले लेखापरिक्षक कंपनीच्या नोंदणीच्या तारखेप
आत ——— व्दारे नियुक्त केले जातात. (संचालक मंडळ, भागधारक, सरकार)

३) कंपनीमध्ये जास्तीत जास्त ——— संचालक नियुक्त करता येतात. (१५, १०, ५)

४) कंपनीचे व्यवस्थापन आणि कामकाज नियंत्रित करणे हा सर्वोच्च कार्यकारी अधिकार कंपनीच्या —
असतो. (कंपनी सचिव, संचालक, वकील)

५) ——— हा संचालक मंडळ आणि कंपनीच्या व्यवस्थापनातील जवळचा दुवा आहे.
(निबंधक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, कंपनी सचिव)

६) मतदानाच्या ——— पद्धतीत सदस्य प्रस्तावाच्या बाजूने आणि त्याविरूद्ध दुसरे अशा दोन गट
(हातउंचावून, आवाजाव्दारे, विभाजन)

७) एक व्यक्ती कंपनीमध्ये कमीत कमी ——— संचालक आवश्यक असतो./असतात. (एक, दोन

८) ——— प्रस्ताव म्हणजे एखादया सदस्याने दुसऱ्याने केलेल्या भाषणाविरूद्ध आक्षेप किंवा तक्रा
(सामान्य, नियमाबाहयतेबद्दल सभेत हरकत, औपचारिक)

९) मतप्रतिनिधी फक्त ——— हया पद्धतीमध्ये मत मांडू शकतो.
(मतनोंदणीव्दारे , आवाजाव्दारे, विभाजन)

१०) ——— हा एक महत्त्वाचा इंडेक्स आहे जो BSE मधील महत्त्वाचा किंवा सर्वाधिक व्यापलेल्या
ठेवण्यासाठी वापरला जातो.
(SENSEX, BOSS, BOLT)

११) कंपनीचा जमाखर्च तपासून झाल्यावर आर्थिक परिस्थितीबद्दल खरी व वाजवी माहिती ——— अ
(संचालक, लेखापरिक्षण, कंपनी करारासंबंधी नियमन)

१२) अंतिम लाभांश दराची शिफारस ——— करतात. (निबंधक, संचालक मंडळ, व्यवस्थापक)

ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य ते सांगा. (कोणतेही दहा)

१. संचालक स्वत:ला कंपनीच्या अशा प्रकरणात सामील करेल ज्यामध्ये त्याचे प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष
२. प्रत्येक कंपनी संचालक हा विशेष सर्वसाधारण सभेमध्ये नियुक्त केला जातो.
३. संचालकांचा अहवाल तयार करणे हे प्रत्येक कंपनीसाठी ऐच्छिक असते.
४. IPO म्हणजे प्रतिभूतींची प्रथम विक्री असते.
५. सुत्रधारक कंपनीच्या लेखापरीक्षकास त्याच्या दुय्यम कंपनीच्या सर्व पुस्तकांमध्ये प्रवेश नसतो.
६. BOLT ची सुरूवात मार्च १९९५ पासून झाली.
७. घटनापत्रकात बदल करण्यासाठी विशेष ठराव आवश्यक असतो.
८. कंपनीच्या बैठका हया कंपनी कायदा, २०१३ च्या तरतुदीनुसार आयोजित आणि घेतल्या गेल्या पा
९. सूचीबद्ध प्रतिभूतींसाठी अर्ज करण्यापूर्वी घटनापत्रक आणि नियमावलीतील तरतूदींचा विचार करण्य
१०. कंपनीची प्रतिमा कार्यक्षमता, परिणामकारकता आणि सामाजिक जबाबदारी सुधारणे ही कंपनी कारभा
उदिदष्टये नाहीत.
११. कंपनीचे विसर्जन करताना कंपनीच्या कारभाराचे व्यवस्थापन हे संचालकांच्या हातातून काढून घेतले
१२. सर्वसाधारण ठरावासाठी सभासदांच्या मते ३/४ इतके बहूमत आवश्यक असते.

Time:- 3 Hrs. Marks:-100

Instructions:-
1. **All questions are compulsory**
2. **Figures to the right indicate full marks.**
3. **Use of simple or scientific calculator is allowed.**

Q.1 A State true or false (any 10). (do not rewrite the statement) **10**

i. Preference shareholders are not eligible for bonus shares.

ii. Profit earned in pre-incorporation period is transferred to capital reserves account.

iii. Interest on investment is allocated in time ratio in profit prior to incorporation.

iv. Certificate of commencement of business is essential for public limited company only.

v. CRR is created out of divisible profits of a company.

vi. Interest on capital should be shown in before incorporation column only.

vii. Debenture holders are creditors of a joint stock company.

viii. Capital reserves is not a divisible profit of a company.

ix. Commission is allocated in time ratio in profit prior to incorporation.

x. Interest on debentures is calculated on issue price of debentures.

xi. Profit on sale of sinking fund investment is transferred to profit & loss account.

xii. Debenture redemption reserve is created after the redemption of debentures.

Q.1 B Fill in the blanks and REWRITE the sentence (any 10). **10**

i. Minimum amount required in Debenture Redemption Reserves before actual redemption is ____% of face value of redeemable debentures.

ii. Discount allowed should be allocated in _____ ratio in profit prior to incorporation.

iii. Sinking fund account should be shown on _____ side of balance sheet.

iv. _____shares are issued free of cost to existing equity shareholders only.

v. A company issued 8,000, 10% Debentures of Rs.100 each at a premium of 20%. Amount of securities premium collected = Rs._____.

vi. Untraceable preference shareholders' account should be shown on _____ side of balance sheet.

vii. _____ is considered as registration certificate of a joint stock company.

viii. In profit prior to incorporation, advertisement expenses should be allocated in _____.

ix. DRR stands for _____.

x. 9% preference shares of face value Rs.100 each are issued at 10% premium. Total amount collected by the company will be Rs._____.

partnership firm Shounak & company with effect from 1st April, 2022. Following information is available as on 31st March, 2023.

Particulars	Amt.(Rs)
Salaries	45,000
Advertisement	60,000
Office expenses	18,000
Stationery	11,000
Electricity charges	14,000
Bad debts	17,000
Depreciation	20,000
Travelling expenses	24,000
Director fees	11,000
Gross profit	4,50,000
Interest on purchase consideration (Up to 1-12-2022)	24,000
Interest on capital	10,000
Interest on investment	16,000

a. Total sales for 2022-23 were Rs.25,00,000 from which sales up to the date of incorporation were Rs.10,00,000.
b. Loss by fire Rs.9,000 occurred on 14th February, 2023.

Prepare statement of profit and loss in column form by proper allocation of incomes and expenses before and after incorporation for the year ended 31st March, 2023.

OR

Q.2 Ganesh Ltd was incorporated on 1st October, 2022 to take over the business of a partnership firm Ganesh & company with effect from 1st April, 2022. Following information is available as on 31st March, 2023. **20**

Particulars	Amt.(Rs)
Staff Salaries	30,000
Advertisement	40,000
Conveyance	16,000
Stationery	17,000
Electricity charges	13,000
Bad debts	18,000
Depreciation	20,000
Publicity charges	27,000
Director fees	16,000
Gross profit	3,20,000
Interest on purchase consideration (Up to 01-02-2023)	18,000
Interest on capital	10,000
Interest on investment	18,000

a. Monthly sales were constant up to 31st December, 2022 and thereafter monthly sales got tripled in the remaining months.
b. Rent paid was Rs.12,000 p.a. up to 31st August, 2022. After that rent was paid at Rs.30,000 p.a.

Q.3 A X Ltd has 6,000 10% Debentures redeemable at 20% premium. Company has offered following alternatives for conversion of these debentures. 10

Option A: Equity shares of face value Rs.10 to be issued at a premium of Rs.40

Option B: 11% Preference shares of face value Rs.100 to be issued at par

Option C: 13% Debentures of face value Rs.100 to be issued at a premium of 20%

Option D: Cash payment

Holders of 1,200 debentures accepted Option A,
Holders of 1,800 debentures accepted Option B,
Holders of 2,000 debentures accepted Option C and remaining debenture holders accepted Option D.
You are required to pass journal entries in the books of X Ltd. for the conversion transactions.

B **Pass journal entries for the following transactions.** 10

a. Issue of 3,000, 10% Debentures of face value Rs.100 each at 20% premium, redeemable at 10% premium
b. Issue of 4,000, 8% Debentures of face value Rs.100 each at 4% discount, redeemable at par.
c. Issue of 5,000, 12% Debentures of face value Rs.100 each at par, redeemable at 10% premium
d. Issue of 6,000, 9% Debentures of face value Rs.100 each at 8% premium, redeemable at par.
e. Issue of 7,000, 8% Debentures of face value Rs.100 each at 5% discount, redeemable at 6% discount.

OR

Q.3 20

Y Ltd. Issued 8,000, 12% Debentures of Rs.100 each at par on 1-4-2019, redeemable on 31-03-2023. Company has decided to transfer Rs.1,50,000 p.a. to Sinking Fund and invest equal amount in 9% Sinking Fund Investment on 31st March every year, starting from 31-03-2020.

On 31st March, 2023 company sold all the investment at Rs.5,00,000 and completed the redemption of debentures. Books of accounts are closed on 31st March. Interest on debentures and interest on investment are settled on 31st March, every year. You are required to prepare

a. Sinking fund account,
b. 9% Sinking fund investment account,
c. Interest on debentures account and
d. 12% Debentures account

in the books of Y Ltd. from 2019-20 to 2022-23.

General Reserves	2,00,000	Debtors	2,00,000
Securities Premium	1,80,000	Cash at bank	3,60,000
P & L Account	2,20,000		
Creditors	1,20,000		
Bills Payable	1,80,000		
	18,00,000		**18,00,000**

Company has decided to issue minimum number of new equity shares of Rs.10 each at 50% premium in order to redeem the preference shares at a premium of 10%.

All payments were settled except a shareholder holding 200 shares who was not traceable.

Company issued bonus shares in the ratio 1:5 (excluding newly issued equity shares) by utilizing newly created CRR

Pass journal entries and prepare Balance Sheet in the books of Sagar Ltd. giving effect to the redemption transactions.

OR

Q.4 Following is the balance sheet of Mahesh Ltd as on 31st March, 2023. **20**

Liabilities	**Amt.(Rs)**	**Assets**	**Amt(Rs.)**
Equity Capital (Rs.10)	4,00,000	Goodwill	1,50,000
10% Preference Capital (Rs.100 each fully paid up)	5,00,000	Land & Building	7,50,000
		Debtors	2,60,000
General Reserves	2,80,000	Stock	1,40,000
P & L Account	3,60,000	Cash at bank	6,00,000
Creditors	1,40,000		
Outstanding expenses	2,20,000		
	19,00,000		**19,00,000**

10% Preference shares are redeemable at a premium of 20%. For this purpose, company issued 20,000 equity shares of Rs.10 each at par.

Pass journal entries and prepare Balance Sheet in the books of Mahesh Ltd. giving effect to the redemption transactions.

Q.5 A What are various types of preference shares and debentures? **10**

B Write a note on profit prior to incorporation. **10**

OR

Q.5 **Write short notes (any 4)** **20**

[Time 3 Hours] IV05123III24 [Marks- 100]

NB.1) All questions are compulsory.
2) Figures to right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1 A) Define the following concepts. (Any five) 10

1) Public finance 2) Public goods 3) Tax base
4) Direct tax 5) Public expenditure 6) Public debt.
7) Fiscal policy 8) functional finance

B) Choose the right answer from the given options and rewrite the statements. 10

1 According to Dalton taxes are subject to increasing ----------
a) marginal social sacrifice b) marginal social benefits
c) both a and b d) none of the above

2 The slope of MSB curve is remain----------
a) positive b) negative c). both a and b d)none of the above

3 GST is example of ---------tax
a) direct b) indirect c) both a and b d) all of the above

4 Special levy means --------
a)tax on all people b)charges for specific benefits c)gift tax d)none of the above

5 An adverse effect on taxation is ----------
a) decrease willingness to work b) decrease ability to work
c) decrease willingness and ability to work d) none of the above

6 ----------are canon of public expenditure
a) sanction b) economy c) convenience d) all of the above

7 The law of increasing state expenditure is developed by ----------
a) Dalton b) Wagner c) Wiseman d) Peacock

8 Sound finance is following the ---------- budget.
a) balanced b) unbalanced c) unified d) multiple

9 The key issues of fiscal federalism is ----------
a) only revenue assignment b) revenue and expenditure assignment
c) only expenditure assignment d) none of the above

10 Primary deficit is fiscal deficit less ----------
a) interest receipts b) interest payments c) subsidies d) defence expenditure

Q2 Answer any two of the following. 20

a) Explain the scope public finance.
b) Explain the Dalton's principle of maximum social advantage.
c) Explain the role of government in correcting market failure.

Q3 Answer any two of the following. 20

a) Explain the sources of tax revenue.
b) Explain the objectives of tax.
c) Write a note on taxation is anti-inflationary measure.

Q4 Answer any two of the following. 20

a) Explain economic effects of public expenditure.
b) Discuss the types of public debt.
c) Explain the causes of increase in public expenditure.

Q5 Answer any two of the following. 20

a) Explain the limitations of fiscal policy.
b) Explain the features of FRBM Act 2003.
c) Explain the recommendations 14th finance commission.

(मराठी रूपांतर)

गुण -१००

वेळ -३ तास

सूचना- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३)आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र १ अ खालील संकल्पना स्पष्ट करा . (कोणत्याही पाच) १०

१) सार्वजनिक वित्त 2) सार्वजनिक वस्तू 3) कर आधार
४) प्रत्यक्ष कर ५) सार्वजनिक खर्च ६) सार्वजनिक कर्ज
७) राजकोषीय धोरण ८) कार्यात्मक वित्त

ब) खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. १०

१ डॉल्टनच्या मतानुसार करामुळे ------- वाढतो.
अ) सिमांत सामाजिक त्याग ब) सिमांत सामाजिक लाभ
क) अ आणि ब ड) या पैकी नाही

२ सिमांत सामाजिक लाभ वक्राचा उतार ----------असतो.
अ) धन ब) ऋण क) अ आणि ब ड) या पैकी नाही

३ GST हा --------- कराचे उदाहरण आहे.
अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष क) अ आणि ब ड) या पैकी सर्व

४ विशेष कर म्हणजे -----
अ) सर्व जनतेवर कर ब) विशिष्ट लाभासाठी कर क) बक्षिस कर ड) या पैकी नाही

५ कराचा प्रतिकूल परिणाम ---------
अ) कार्य करण्याची इच्छा कमी करतो ब) कार्य करण्याची क्षमता कमी करतो
क) कार्य करण्याची इच्छा व क्षमता कमी करतो ड) या पैकी नाही

६ ------- ही सार्वजनिक खर्चाची तत्वे आहेत. .
अ) मंजूरी ब) बचत क) सोईस्करता ड) या पैकी सर्व

७ वाढत्या सरकारी खर्चाचा सिद्धांत ---------- यांनी मांडला.
अ) डॉल्टन ब) वैग्नार क) वाईजमन ड) पिकोंक

८ मुलभूत वित्त हे ------- अंदाज पत्रकाचे समर्थन करते.
अ) समतोल ब) असमतोल क) एंकागी ड) विविधांगी

९ संघराज्यीय वित्तचा ---------- हा मुख्य घटक आहे.
अ) फक्त महसूल आढावा ब) महसूल आणि खर्च आढावा
क) फक्त खर्च आढावा ड) या पैकी नाही

१० प्राथमिक तूट = वित्तीय तूट वजा ----------
अ) व्याज उत्पन्न ब) व्याज देणी क) अनुदाने ड) संर

प्र२ खालील पैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा.
अ) सार्वजनिक वित्ताची व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) डॉल्टन चे महत्तम सामाजिक लाभ तत्त्व स्पष्ट करा.
क) बाजार यंत्रणेतील त्रुटी दूर करण्यासाठी सरकारची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र३ खालील पैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा.
अ) कर उत्पन्नाचे स्त्रोत स्पष्ट करा.
ब) कराची उदधिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) चलन वाढ विरोधी कर आकारणी यावर टीप लिहा.

प्र४ खालील पैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा.
अ) सार्वजनिक खर्चाचे आर्थिक परिणाम स्पष्ट करा.
ब) सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार स्पष्ट करा.
क) सार्वजनिक खर्च वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

प्र५ खालील पैकी कोणत्याही दोहोची उत्तरे लिहा.
अ) राजकोषीय धोरणाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
ब) FRBM Act २००३ ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
क) १४ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्पष्ट करा.

****

ही व्यक्तिनिष्ठ संकल्पना आहे .
तर सेवा हा गुणवत्तेचा पैलू आहे .
पूर्ण उत्पादनासाठी होणारा खर्च म्हणजे गुणवत्ता खर्च होय .
प्रतिबंध खर्च हे प्रत्यक्ष उत्पादनानंतर केले जाते .
ा हा आशावादी सट्टेबाज आहे .
ो. ओ चे सेबीकडून नियंत्रण केले जात नाही .
ीला ठराविक मुदतपूर्ती असते.
ा करार हे साधित करारांचा एक प्रकार आहे .

पैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा . १५
ा व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा .
व्यवस्थापन म्हणजे काय ? सामग्री व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा .
न नियोजन आणि नियंत्रणाचे महत्त्व विशद करा .

पैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा . १५
ची व्याख्या लिहून त्याचे पैलू स्पष्ट करा .
गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे महत्त्व विशद करा.
सिग्मा संकल्पना स्पष्ट करून त्याची प्रक्रिया लिहा .

पैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा . १५
ा वित्तीय बाजाराची रचना स्पष्ट करा .
ाजाराची कार्ये कोणती आहेत ?
ील पतनिर्धारण संस्थांची माहिती द्या .

पैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा . १५
निधीच्या मर्यादा स्पष्ट करा .
आरंभ म्हणजे काय ते सांगून त्यासाठीच्या भांडवल उभारणीचे स्त्रोत स्पष्ट करा .
सहायता गटांची भूमिका विशद करा .

लिहा . (कोणत्याही ४) २०
कता
य सामग्री नियंत्रण पद्धत
ा वर्तुळे

विनिमय बाजारपेठ
करण

Time: 3 hours Marks: 100

Note: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct option from the following: (Any 10) 10

1. _____refers to the time table of production plan.
   (Routing, Follow up, Scheduling, Dispatching)
2. In _____ production system, repetitive production is under taken.
   (Project,job,Batch, Mass)
3. _____ is a process of monitoring and maintaining the inventory at desired level.
   (Quality control, inventory control, production control, productivity)
4. _____ is one of the oldest inventory control technique.
   (Just in time, EOQ, MAPICS, VED analysis)
5. The concept of TQM was introduced by_____.
   (Dr. Ishihawa Kaoru, William Stanton, Dr. W.D. Denim, None of the above)
6. DMAIC is a model usedin _____ approach.
   (TQM, Six-sigma, Kaizen, Quality circle)
7. _____refers to change for good.
   (Six-sigma, Kaizen, Quality circle, None of the above)
8. ISO is based in_____. (London, Geneva, Mumbai, New York)
9. Securities are first issued in _____ market.(Primary, Secondary, Money, Derivative)
10. The minimum period of commercial paper is _____days. (7, 30, 45, 180)
11. SIPs offer the benefit of _____.
    (Rupee cost compounding, flexibility, compounding, all the above)
12. _____ are traded in Commodities markets.
    (Equity shares, Bonds, Debt-instruments, None of the above)

Q.1 B) State whether the following statements are true or false: (Any 10) 10

1. Dispatching refers to determination of the manufacturing path.
2. Scheduling is the first step in production planning and control.
3. Production planning and control ensures smooth flow of production.
4. Routing means execution of the production plan.

5. Quality is a subjective term.
6. Serviceability is a dimension of quality.
7. Cost of quality refers to the cost of making a quality product.
8. Prevention costs are incurred after actual production.
9. A bear is an optimistic speculator.
10. IPO are not regulated by SEBI.
11. A closed ended fund has a maturity period.
12. Forward contract is a type of derivative contract.

Q.2) Attempt any two of the following: 15

a) Explain the objectives of production management.
b) What is meant by inventory management? State its objectives.
c) State the importance of production planning and control.

Q.3) Attempt any two of the following: 15

a) Define the term quality and state its dimensions.
b) Explain importance of TQM.
c) What is Six-sigma? Explain its process.

Q.4) Attempt any two of the following: 15

a) Explain the structure of the Indian financial market.
b) What are the functions of stock market?
c) Explain the various credit rating agencies in India.

Q.5) Attempt any two of the following: 15

a) Explain the limitations of Mutual Funds.
b) What are Startup ventures? Explain the sources of funding for Startup ventures.
c) Explain the role of Self-help groups.

Q.6) Write short note on:(any 4) 20

a) Productivity
b) Scientific Inventory Control System
c) Quality Circle
d) CDSL
e) Commodity market
f) Dematerialization

वेळ:- ३ तास IV 05120 III 17

सूचना:- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र. १) अ) खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा पू

१) _____म्हणजे उत्पादन आराखडयाचे वेळापत्रक होय.
(मार्गनिर्धारण, पाठपुरावा , कार्यवेळापत्रक,कार्यप्रारंभ आदेश निर्गमन)

२) _____ उत्पादन पद्धतीमध्ये, एकाच प्रकारच्या वस्तूंचे उत्पादन घेतले जा
(प्रकल्प, वस्तूनुरूप, गट, मोठया प्रमाणात)

३) सामग्रीच्या इष्ट पातळीची देखरेख व देखभाल करण्याची प्रक्रिया म्हणजे _____
(गुणवत्ता नियंत्रण, सामग्री नियंत्रण, उत्पादन नियंत्रण, उत्पादकता)

४) सामग्री नियंत्रण तंत्रांपैकी _____ हे एक जुने तंत्र आहे .
(आयत्या वेळेचे तंत्र , आर्थिक आदेश मात्रा , मॅपिक्स , VED विश्लेषण)

५) समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन ही संकल्पना _____ यांनी उदयास आणली
(डॉ. इशीहावा कौरु, विल्यम् स्टॅन्टॉन, डॉ. डब्लु.डी. डेनिम, यापैकी नाही)

६) DMAIC ही संकल्पना _____ मध्ये वापरली जाते.
(समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन, सिक्स सिग्मा, कैझन, गुणवत्ता वर्तुळ)

७) _____ संकल्पनेचा अर्थ चांगल्यासाठी बदल.
(सिक्स सिग्मा, कैझन, गुणवत्ता वर्तुळ, यापैकी नाही)

८) आय्. एस्. ओ. चे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.
(लंडन , जिनिवा , मुंबई न्यूयॉर्क)

९) प्रतिभूतींची सर्वप्रथम ज्या ठिकाणी विक्री केली जाते त्यास _____ असे म्ह
(प्राथमिक बाजार , दुय्यम बाजार , नाणे बाजार , साधित बाजार)

१०) कमर्शिअल पेपरचा कमीतकमी कालावधी _____ दिवसांचा असतो .
(७, ३०, ४५, १८०)

११) पद्धतशीर गुंतवणूक योजनेचा _____ हा फायदा होतो .
(रूपी कॉस्ट कम्पाऊंडिंग, लवचिकता , कम्पाऊंडिंग, वरील पैकी सर्व)

१२) वस्तु विनिमय बाजारामध्ये _____ यांचा व्यवहार होतो .
(समभाग , बॉन्डस, डेब्ट इन्स्ट्रुमेन्टस्, यापैकी नाही)

प्र.१) ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा . (कोणतेही १०)

१) उत्पादनाचा मार्ग ठरविणे म्हणजे कार्यनिर्गमन होय.
२) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणातील कार्यवेळापत्रक ही पहिली पायरी आहे .
३) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रण उत्पादनाच्या सुरळीत प्रवाहाची खात्री देते .
४) मार्ग निर्धारण म्हणजे उत्पादन आराखडयाची अंमलबजावणी होय.

IV 05126 III 32

Time: 3Hours **Marks :100**

Note: 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate full marks

Q.1) Attempt any two of the following: **20**

a) Explain the procedure for registration of a company.
b) Write a note on:
   1. Doctrine of Indoor Management
   2. Doctrine of Constructive Notice
c) Define prospectus. Describe various contents of prospectus.
d) What is Memorandum of Association? Write its clauses.

Q.2) Attempt any two of the following: **20**

a) Discuss the rights and duties of a shareholder of a company.
b) Write a note on:
   1. Executive Director and Non-executive Director
   2. Termination of membership of company
c) Explain the concept of 'Director Identification Number'. Write a note on 'Appointment of directors'.
d) Explain briefly the provisions for conducting Board meeting.

Q.3) Attempt any two of the following: **20**

a) Write a note on:
   1. Formation of Partnership
   2. Types of partnership
b) What is dissolution of a partnership firm? Write the consequences of dissolution of a partnership firm.
c) Discuss the nature and salient features of a 'Limited Liability Partnership.
d) Discuss the provision for winding up and dissolution of Limited liability Partnership.

Q.4) Attempt any two of the following: **20**

a) Discuss the rules relating to the composition and jurisdiction of the District Forum.
b) Explain the term 'Unfair Trade Practice' and 'Restrictive Trade Practice'.
c) Briefly explain the provisions of the Competition Act, 2002 in respect of 'Prohibition of Anti-Competitive Agreement'.
d) Discuss the term 'Competition Commission of India' in detail.

Q.5) Attempt any two of the following: **20**

a) Discuss the concept and nature of Intellectual Property Rights in India.
b) What is a patent? Discuss the remedies available to the patent owner for infringement of patent rights.
c) What is the meaning of Copyright? Discuss the procedure for registration of Copyright under the Copyright Act, 1957
d) What is Trademark? Explain various types of trademark.

IV 05126III 32

वेळ ३ तास गुण १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१) खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा. २०

अ) कंपनीच्या नोंदणीची कार्यपध्दती स्पष्ट करा.

ब) टिपा लिहा:—

१) अंतर्गत व्यवस्थापनाचा सिध्दांत

२) रचनात्मक सूचनेचा सिध्दांत

क) माहितीपत्रकाची व्याख्या दया. माहितीपत्रकात समाविष्ट करण्याच्या बाबी स्पष्ट करा.

ड) घटनापत्रक म्हणजे काय? त्याची कलमे लिहा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा. २०

अ) कंपनी भागधारकांचे हक्क आणि कर्तव्यांविषयी चर्चा करा.

ब) टिपा लिहा:—

१) कार्यकारी संचालक आणि अकार्यकारी संचालक

२) कंपनीच्या सभासदत्वाचा लोप

क) 'संचालक ओळख नंबर' संकल्पना स्पष्ट करा. संचालकांच्या नेमणूकीविषयी टिप लिहा.

ड) संचालकांच्या सभा घेण्याच्या तरतूदी थोडक्यात सांगा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा. २०

अ) टिपा लिहा:—

१) भागीदारीची स्थापना

२) भागीदारीचे प्रकार

ब) भागीदारी संस्थेचे विसर्जन म्हणजे काय? भागीदारी संस्थेच्या विसर्जनाचे परिणाम लिहा.

क) मर्यादित दायित्व भागीदारीचे स्वरुप आणि ठळक वैशिष्टयांविषयी चर्चा करा.

ड) मर्यादित दायित्व भागीदारीचे समाप्तीकरण आणि विसर्जन करण्याच्या तरतूदीबदद्ल चर्चा करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा. २०

अ) जिल्हा ग्राहक मंचाची रचना व त्याचे कार्यक्षेत्र संबंधित नियमांवर चर्चा करा.

ब) 'अनुचित व्यापारी प्रथा' व 'प्रतिबंधात्मक व्यापार पध्दती' स्पष्ट करा.

क) स्पर्धा कायदा, २००२ नूसार 'स्पर्धाविरोधी ठराव प्रतिबंधित' करण्याच्या संदर्भात असलेल्या तरतूदींचे थोडक्यात वर्णन करा.

ड) भारतीय स्पर्धा आयोगावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन उपप्रश्न सोडवा. २०

अ) भारतातील बौध्दिक संपत्ती हक्कांच्या संकल्पना आणि वैशिष्टयांवर चर्चा करा.

ब) पेटंट म्हणजे काय? पेटंट अधिकारांच्या उल्लंघनासाठी पेटंट मालकास उपलब्ध असलेल्या उपायांवर चर्चा करा.

क) कॉपीराईट म्हणजे काय? कॉपीराईट कायदा, १९५७ नूसार कॉपीराईट नोंदणी प्रक्रियेवर चर्चा करा.

ड) ट्रेडमार्क म्हणजे काय? ट्रेडमार्कचे विविध प्रकार सांगा.